

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon šte. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.

Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg št. 7.
Telefon št. 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.

Računi pri poš. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znoči mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455;
Celje, Sirosmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Ameriška konferenca

V Panami so se zbrale na posveto-
vanje delegacije vseh 21 ameriških re-
publik. Ta mala srednjeameriška dr-
žavica je bila izbrana za sedež tretje
panameriške konference pravi posre-
čeno, saj leži zares kar preprostovalno
v središču dolgega ameriškega konti-
nenta, nekako na sredi med njegovim
južnim in severnim delom. Tudi po
legi je potem takem vseameriški zna-
čaj konference jako dobro podčrtan.

Vseameriška konferenca se je sesta-
la spriču novo nastalega položaja, iz-
bruhu vojne v Evropi. Sklicali so jo
na osnovi sklepov druge vseameriške
konference, ki je bila lani v decembru
v Limi v Južni Ameriki in kjer so v
posebni resoluciji objavili sklep, da se
bodo vse ameriške države takoj seste-
le k skupnemu posvetu, če bi nastali
izredni dogodki, ki bi se sprožili kjer-
koli, pa bi zahtevali čuječo obrambo
ameriških interesov. Zasedanje dele-
gacij 21 ameriških republik v Panami
pomeni tedaj aktualno posvetovanje
predstavnikov vseh držav ameriškega
kontinenta, s ciljem, da ugotovijo, v
čem in kako prizadene evropska voj-
na njihovo področje, kako stališče naj
napram vojnemu dogodkom zavzame
Amerika kot celota in kako naj zava-
ruje skupne ameriške interese.

V besedilu in smislu ene resolucije,
ki je v lanskem decembru pomenila
višek konference v Limi, je jako malo
konkretnih navodil za tak primer, ka-
kor je nastopil s izbruhom vojnih so-
vražnosti v Evropi. Resolucija se nam-
reč drži v jako abstraktnem območju
in vsebuje malo konkretnega. Kljub
temu se ne da tajiti, da je zelo važna
v načelnem pogledu, saj so v njej
ameriške republike slovesno deklarir-
ale načela, ki jih smatrajo za osnov-
na v odnosih med narodi, predvsem
humanizem in kulturnost, temeljne
človeške pravice in odklonitev vojne
kot sredstva mednarodne politike. V
tem pravcu se bodo brez dvoma giba-
le tudi letošnje razprave.

Panamska konferenca bo bržkone po
zgledu svojih prednic v Buenos Aire-
su in v Limi zasedala jako dolgo in
treba bo nemara mesce čakati, da bo
doda znani njeni zaključki. Že iz prvih
na zborovanju izrečenih govorov pa
odseva razpoloženje, ki ga je treba
označiti za izraz istega načelnega gle-
danja, kakor ga razkriva limska resolu-
cija. Ne more biti dvoma o tem, da
bo pri ameriških državnikih prevlado-
valo razpoloženje nevtralnega opazo-
valca vojnih dogodkov. Razpoloženja
za aktivni poseg v evropska obraču-
navanja ni bilo dosedaj in ga pač ne
bo niti poslej v ameriškem svetu. Se-
veda velja vse to prav posebno za t.
zv. latinsko Ameriko, ki ji pripadajo
izven Zedinjenih držav takorekno vse
ostale republike. V USA je položaj iz
raznih vzrokov dokaj drugačen, toda
Unija je v Panami samo ena od ude-
leženih držav.

Čeprav pa je treba računati s takim
razpoloženjem na panamski konferen-
ci, to ne pomeni, da bi tamkaj ne bilo
največjega zanimanja za razmerje med
vojnojo se Evropa ter ameriški re-
publikami. Saj predstavlja danes vloga
nevtralnega brezprimere težjo stvar
kakor še nedavno in mnogo bolj kom-
plicirano nalogo, kakor, vzemimo, še
v zadnji svetovni vojni. S tem, da se
Amerika deklarira za nevtralnega, še ne
izjavlja svoje nezainteresiranosti. Do-
malj sleherni dan prinaša nove teža-
ve, ki nastajajo za nevtrale. Možno
je, da se bodo težave še večale in se
komplikacije še bolj zapletale, kolikor
dalj bo trajala vojna. To velja v ena-
ki meri za nevtrale, ki imajo na kop-
nem mejo z eno ali drugo od vojujo-
čih se strank, kakor za one, ki imajo
z njimi pomorske zveze. Med te sled-
nje spadajo po veliki večini tudi ame-
riške republike. Že dosedaj so se po-
javile prve komplikacije, ko so prišli
glasovi o ameriških potnikih na torpe-
diranih ladjah. Ker je verjetno, da se
bo morská borba še stopnjevala in
ostrila, bodo težave tudi za ameriške
nevtralec postajale še hujše. Že jav-
lajo, da so se tudi v morju nedaleč
od ameriške obale pojavile tuje pod-
mornice. Roosevelt ni hotel ničesar
izreči o njihovi narodnosti, pa je svo-
jo pridržanost karakteriziral s tem, da
je rekel, da so bile morda švicar-
ske. — Že se je na panamski konfe-
renci pojavila pobuda, da vsa Ameri-
ka skupno proglasi, kako si predstavlja
širino »teritorialnih vod«. Morda bo
prav ta problem izhodišče za paname-
riško akcijo, ki bo zahtevala, da jo
vojnojo se stranke priznajo in re-
spektirajo. Pojem teritorialnih voda je
doživel s prevlado modernih oblik
orožja, letalstva in podmornic popoln
preobrat, ki pa ga še ni bilo mogoče
spraviti v mednarodni kodeks s točni-
mi, seveda reformiranimi formulami.
Zelo je zato značilen oni predlog, ki
se je pojavil v zvezi s panamsko kon-
ferenco, namreč, da se obseg teritori-

Pogajanja v Moskvi še niso končana

Nemški zunanji minister je bil včeraj popoldne zopet pri Molotovu in je razgovorom prisostvoval tudi Stalin, o vsebini pa obstoja še nejasnost

Moskva, 28. sept. br. O snočnem Rib-
bentropovem sestanku z ruskimi državni-
ki v Kremlju je agencija Tas ponosi objavila
naslednje uradno poročilo:

Predsednik sveta ljudskih komisarjev in
ljudski komisar za zunanje zadeve Molotov
se je sestel z nemškim zunanjim ministrom
Ribbentropom. Razgovor se je nanašal na
vprašanja, ki so se pojavila v zvezi z do-
godki na Poljskem. Razgovorom so prisos-
tovali tudi Stalin ter poslanika Schulen-
burg in Škvarcev. Razgovor je trajal nad
dve uri.

Danes popoldne je agencija Tas objavi-
la, da se je Ribbentrop v spremstvu po-
slnika Schulenburga ponovno odpeljal v
Kremelj, kjer se je takoj sestal z Mo-
lotovom. Razgovorom je zopet prisostvoval
tudi Stalin.

London, 28. sept. br. O prvem razgovoru
Ribbentropa z Molotovom in Stalinom je
objavila agencija Reuter davi naslednje
zanimive podrobnosti:

Prvi razgovori so trajali kar pet ur in
pol. Spočetka sta jim prisostvovala tudi
poslanika Schulenburg in Škvarcev, ki pa
sta po dveh urah in pol zapustila Kremelj.
Takoj nato je bil izdan komuniké, po ka-
terem so na sestanku razpravljali o vpra-
šanjih v zvezi z razvojem na Poljskem,
dejansko pa so se Ribbentrop, Molotov in
Stalin še nadalje razgovarjali. O čem je bilo
govora na drugem delu sestanka, ni mo-
goče dognati. Dobro poučeni krogi zatrju-
jejo, da je Ribbentrop raztolmačil Hitler-
jevo željo, da bi se sedaj pričela mirovna
ofenziva, ker Nemčija ni za nadaljevanje
vojne proti Veliki Britaniji in Franciji.

Moskovski krogi so si bili že davi na
jasnem, da se bodo razgovori nadaljevali,
ker so se pričeli na zelo široki osnovi.
Poleg poljskega vprašanja je gotovo na
dnevnem redu tudi razdelitev interesnih
sfer med Nemčijo in Rusijo.

V ruskih krogih tudi opozarjajo, da ni
brez pomena okoliščina, da se prav sedaj
mudita v Moskvi še estonski zunanji mi-
nister dr. Selter in turški zunanji minister

Saradzoglu. Čim je Selter pristal na mo-
skovskem letališču, so mu takoj sporočili,
da je bila ruska tovorna ladja »Metalisk«
torpedirana v bližini estonske obale. Dr.
Selterju pač ni bilo težko pripraviti se
sprico tega na ruske zahteve glede opri-
šče za rusko vojno brodogve v Estoniji ka-
kor tudi glede posebnih gospodarskih kon-
cesij za Rusijo, ki naj bi se fiksirale v no-
vi trgovinski pogodbi med obema država-
ma, za katero so se pogajanja že pričela.

Nova navodila za Ribbentropa

Berlin, 28. sept. z. United Press doznava,
da je davi s posebnim letalom odpotoval
v Moskvo poseben kurir, ki je ponesel
Ribbentropu nova navodila. V berlinskih
krogih s posebno pozornostjo zasledujejo
moskovska pogajanja glede razdelitve in-
teresnih področij na jugovzhodu Evrope.
Rusija kaže vse večje zanimanje za bal-
kanske države in se kakor pred vojno, ved-
no bolj smatra za njihovo zaščitnico. S
priznanjem Slovaške je Rusija po mnenju
berlinskih krogov pokazala, da želi zopet
združiti slovanske narode v slovanski blok.
V Berlinu zaradi tega zopet mnogo go-
vora o panslavizmu, v katerem vidijo večjo
nevarnost kakor pa v boljšeizmu.

Ribbentrop se vrne danes v Berlin

London, 28. sept. s. Po informacijah iz
Moskve se vrne nemški zunanji minister
Ribbentrop jutri v Berlin. Pričakujejo, da
bo dotlej dosežen med Rusijo in Nemčijo
sporazum v vseh vprašanjih.

Moskva, 28. sept. s. Današnja popoldan-
ska konferenca med nemškim zunanjim
ministrom Ribbentropom ter Stalinom in
Molotovom je trajala dve uri.

Pomen razgovorov

Nasprotujoči si glasovi o namenu in pomenu sedanjih moskovskih razgovorov

Berlin, 28. sept. z. Dopisnik »Basler
Nachrichten« javlja svojem listu, da so v
berlinskih krogih sedaj popolnoma utihli
glasovi o sklenitvi vojaške zveze z Rusijo
in da se od Ribbentropovega obiska v Mo-
skvi ne pričakuje mnogo več, kakor pa sa-
mo ponovitev izjav o soglasnosti Rusije in
Nemčije glede bodoče usode Poljske. Ka-
ko dolgo bodo trajala pogajanja v Moskvi,
se ne da predvideti; ker pa je prvotno do-
ločen obisk Ribbentropa v Moskvi samo za
dva dni, izgleda, da so bila vsa vprašanja,
nanašajoča se na Poljsko, že prej rešena
po diplomatski poti. Ribbentrop mora se-
daj zavzeti stališče do ostalih problemov,
ki jih je sprožila Moskva. Iz nemških vi-
rov se doznava, da glede usode Poljske še
ni končne odločitve. Rusija si hoče ohrani-
ti svobodne roke in se izogiba konkretni-
nim sporazumom. Smatrajo celo za izklju-
čeno, da bi Rusija pristala na nemški pro-
tektorat nad morebitno obnovljeno polj-
sko republiko.

Londona ugibanja

London, 28. sept. s. O namenih obiska
nemškega zunanjega ministra Ribbentro-
pa je slišati še vedno najrazličnejše kom-
binacije. V angleških političnih krogih mi-
slijo, da je Nemčija naklonjena ustano-
viti majhne vmesne poljske države. Rusija
bo skušala najbrže pridobiti Nemčijo za
odobritev svojega stališča v Baltiku. Go-
tovo bo govora tudi o problemih jugovzhod-
ne Evrope. Poleg večerajnje verzije, da
namerava Rusija skupno z Italijo garanti-
rati novo zvezo balkanskih držav, se je da-
nes pojavila nova verzija, po kateri bosta
skušali Rusija in Nemčija pridobiti Turčijo,
da zapre Dardanele za angleške in fran-
coske vojne ladje.

Turški zunanji minister Saradzoglu bo
najbrže podaljšal svoje bivanje v Moskvi,
da se lahko sestane z nemškim zunanjim
ministrom Ribbentropom.
London, 28. sept. AA. Diplomatski ured-
nik Reuterja piše, da daje Ribbentropov
obisk v Moskvi priložnost za vsakovrstno
ugibanje, toda nihče ne more tajiti važ-
nosti obiska. Poudariti velja, da je pobuda za
ta obisk prišla iz Moskve. Ribbentrop ni
bil zato povabljen v Kremelj, da predloži
kakšne predloge, temveč da jih sprejme.
Dvomljivo je, ali se ti predlogi nanašajo
samo na Poljsko, ali pa obsegajo tudi bal-
tiške države. Okoliščina, da se ob istem
času kakor Ribbentrop mudita v Moskvi
tudi estonski in turški zunanji minister, do-
pušča domnevo, da gre za razgovore o ob-
sežnih snoveh mednarodne politike. Toda
med ruskim stališčem nasproti Turčiji in

alnih voda razširi tja na sredino oca-
nov, tako Atlantskega kakor Tihega.
Panameriška konferenca bo imela
nemara obilo posla in zdi se, da ji bo-
do naloge rastle sproti Posamezni pre-
deli ameriškega kontinenta so sicer
med seboj jako različni toda v vpra-
šanjih, za katere bo šlo v Panami, ni
verjetno, da bi se mnenja delegatov
bistveno razlikovala. Napram evrop-
ski vojni bo tvorila konferenca vseh
21 držav v glavnem trdno enoto.

stališčem nasproti Estoniki je bistvena raz-
lika. Pisanje ruskega tiska in emisije ru-
skih radijskih postaj kaže čedalje bolj
grozeče stališče proti baltičnim državam.
Zato je možno, da se bo Ribbentrop zna-
šel pred načrti, ki ne bodo po godu Nem-
čiji glede nemškega položaja v Baltiku.

Francoska mnenja

Pariz, 28. sept. mp. Havas poroča iz
Moskve, da so se razgovori med Ribben-
tropom in Molotovim nanašali na baltičske
države in na Balkan. Razgovorom sta od
ruske strani razen Molotova prisostvovala
nekaj časa tudi Potemkin in maršal Vor-
šilov. Na trenutke je bil navzoč tudi Sta-
lin. Od nemške delegacije je bil prisoten
tudi okrožni vodja iz Gdanske Forster, ki
o njem zatrjujejo, da je bil pritegnjen kot
izvedenec pri tvorbi nove okrajne poljske
države. Ista agencija poroča nadalje iz
švedskih virov, da so na konferenci v Mo-
skvi razpravljali tudi o obsegu nove Polj-
ske, ki naj ne bi bila samostojna, ampak
bi bila razdeljena na dva protektorata, od
katerih bi bil eden pod nemškim, drugi pa
pod ruskim vplivom.

Pariz, 28. sept. br. Ves pariški tisk se
tudi danes obirno bavi s potovanjem nem-
škega zunanjega ministra Ribbentropa v
Moskvo ter podčrtava zlasti dejstvo, da
Ribbentrop ni odpotoval v Moskvo po in-
ciativni nemške vlade ampak na Stalinovo
povabilo. Obširno razpravlja tudi o vpra-
šanju, zakaj je Ribbentropova navzočnost
v Moskvi potrebna baš zdaj, ko so v Mo-
skvi tudi razgovori med turškim zunanjim
ministrom Saradzoglom in Molotovom. Ne-
kateri listi sodijo, da bodo razgovori treh
zunanjih ministrov v Moskvi morda na-
pravili konec sedanjemu neprijetnemu
razpoloženju med Nemčijo in Turčijo.

Pariz, 28. septembra. p. Nocojšnji »Jour-
na« poroča, da je usoda baltičskih držav že od-
ločena. Estonske in Finske se bo polastila
Rusija, Litve in Letonske pa Nemčija.

Pozornost severnih držav

Kodanj, 28. sept. s. Danski novinarji po-
ročajo iz Berlina o možnosti italijansko-
nemško-ruske zveze.
Stockholm, 28. sept. br. Švedski tisk po-
sveča mnogo pozornosti drugemu Ribben-
tropovemu potovanju v Moskvo. Listi na-
glašajo, da se sedanjim nemško-ruski razgo-
vor nanašajo v prvi vrsti na odnose za-
baltičskimi državami. »Svenska Tagbladet«
jih obeležuje v smislu poskusa, da se
ustvari v Baltiku za Rusijo in Nemčijo va-
ren življenjski prostor.

Italijanska sodba

Rim, 28. sept. AA. (Havas) V Ribben-
tropovem obisku v Moskvi vidi vsa Italija
novo manifestacijo iskrenega sodelovanja
med Nemčijo in Rusijo. Ta obisk spada ne-
dvomno v okvir nenapadalnega pakta, ki
določa neposredne stike med nemško in
rusko vlado vselej, kadar se pojavijo vpra-
šanja, ki se nanašajo na skupne interese.
Toda pozabiti ne smemo, da je razmejitev
na črta med nemškimi in sovjetskimi čet-
tami samo začasna in da bodo okupacij-

ske predele določili šele pozneje. Razen
tega mislijo v Rimu, da bi moglo biti na
dnevnom redu moskovskih razgovorov tudi
razpravljanje o ustanovitvi neodvisne polj-
ske vlade. Zaradi obilice problemov je
razumljivo, da spremlja Ribbentropa mno-
go strokovnjakov in tehnikov. Ribbentrop-
ov obisk je prišel ob istem času, ko se
mudi v Moskvi tudi turški zunanji mi-
nister. Italijansk. opazovalci menijo, da bodo
skušali vplivati na turško stališče nasproti
evropskemu konfliktu. Po drugi strani bo-
do razpravljali tudi o sovjetsko-estonskem
spru. Italijani se sprašujejo, ali je rusko
stališče daljnosežnejše, kakor je določen

Estonska pod kontrolo Sovjetske unije

Rusija bo estonska otoka Dagö in ösel utrdila kot svoji oporišči in bo lahko razpolagala tudi z vsemi estonskimi lukami

Helsinki, 28. sept. z. Dopisnik »Neue
Zürcher Zeitung« javlja svojem listu, da
se je položaj na Baltiku zaradi ruske ak-
cije zelo poostiril. Z estonske strani ozna-
čujejo vesti o torpediranju ruskega parni-
ka »Metalisk« v Narevskem zalivu za
rusko provokacijo. Prav tako smatrajo, da
so tudi ruske trditve, češ da nudi Estonska
podporo tujim podmornicam ter da jih
oskrbuje na svojih oporiščih, za namerno
provokacijo, ki naj opraviči rusko postop-
panje proti Estoniki. Včeraj in danes so
ruska letala krožila nad estonskimi teri-
torialnimi vodami in letela zelo nizko. Na
estonski protest je ruska vlada izjavila, da
so ruska letala zasledovala sovražne pod-
mornice, ki ogrožajo rusko brodogve na
Baltiku. Ruski pritisk na Estonsko se je
tako stopnjeval, da se je morala Estonska
naposled ukloniti ruskemu diktatu in spre-
jeti vse ruske zahteve. Rusija dobi na raz-
polago vse estonske luke, razen tega pa
je morala Estonska pristati na to, da Ru-
sija utrdi estonska otoka Dagö in ösel
kot svoji pomorski oporišči. Na ta način
je postala Rusija gospodar vsega Baltičke-
ga morja. Dejansko pomeni to, da je pri-
šla Estonska pod popolno kontrolo Rusije.
Za protisluogo je Rusija priznala sedanja
obliko vladavine Estonije. S to kontrolo
Rusije je prišla Estonska popolnoma v ru-
sko interesno področje.

V finskih krogih spremljajo ta razvoj
z naraščajočo zaskrbljenostjo in se boje, da
bo tudi druge baltičske države doletela
slična usoda. Upanje, da se bo Nemčija te-
mu uprla, je splavalo po vodi, ker Nemčija
v sedanjem mednarodnem položaju ni v
stanju, da bi se uprla ruski ekspanziji na
Baltiku.

Estonskemu zunanjemu ministru so v
Moskvi tudi namignili, naj se baltičske dr-
žave nikar ne zanašajo na pomoč Nemčije,
ker postopa Rusija v sporazumu z Nem-
čijo.

Moskva, 28. sept. mp. V ruskih vladnih
krogih potrjujejo vest, da je Estonska
pristala na ruske zahteve, sporočene
estonskemu zunanjemu ministru dr. Sel-
terju.

Hladen sprejem estonske delegacije

Moskva, 28. sept. mp. (Reuter). Za-
stopniki sovjetske vlade so estonskega zu-
nanjega ministra dr. Selterja, ko je snoči
pristal v letalom v Moskvi, sprejeli takoj
z oznako, da je bil potopljen ruski parnik
»Metalisk«.

Molotov je sprejel estonsko delegacijo z
zunanjim ministrom Selterjem na čelu tak-
oj po svojem prvem razgovoru z nemškim
zunanjim ministrom Ribbentropom.

Reval, 28. septembra. AA. (DNB) Estonski
listi pripisujejo Ribbentropovemu obisku
v Moskvi velik pomen. Obenem po-
udarjajo, da se je ob istem času pripeljal
v Moskvo tudi estonski zunanji minister.
da nadaljuje razgovore s sovjetsko vlado.
List »Uus Eesti« proučuje zunanjepolitične

Portugalska opustila dosedanje nevtralnost

Za zaščito svobodne plovbe po Atlantiku je dala Angliji na razpolago 12 svojih vojnih ladij

London, 28. septembra. br. (Havas) So-
deč po gotovih znakih, bo Portugalska, ki
je od začetka sovražnosti zavzela stališče
naklonjene nevtralnosti napram Angliji,
stopila sedaj aktivno na angleško stran.
Salazarjeva vlada je že sprejela gotove
ukrepe na morju in v lukah v korist An-
glije in Francije.

Lizbona, 28. sept. br. Portugalski mi-
nistri predsednik Salazar je izdal obsežne
ukrepe za zavarovanje portugalske obale.
zlasti glavnih pristanišč. V prvi vrsti pa
Lizbone. Da skupaj z Anglijo zavaruje
svobodno trgovsko plovbo po Atlantiku, bo
dala Portugalska na razpolago zaenkrat 12
svojih vojnih ladij, ki bodo skupaj z an-
gleškimi nadzorstvenimi brodogvm oprav-
ljale kontrolno službo na Atlantiku. Por-
tugalsko javno mnenje je z odobravanjem
sprejelo vse te ukrepe portugalske vlade,
ter sodi, da utegnejo portugalskim int-

dogovor z dne 23. avgusta. Moskoveke raz-
govore spremljajo z velikim zanimanjem,
ker mislijo, da bodo imeli velik vpliv na
razvoj evropskih dogodkov.

Majski zopet pri Halifaxu

London, 28. sept. mp. (Reuter). Sovjet-
ski veleposlanik v Londonu Majski je po-
setil včeraj lorda Halifaxa v zunanjem
ministrstvu. V poučenih krogih zatrjuje-
jo, da je Majski obvestil angleško vlado
o nadaljnjih ruskih namerah v vzhodni
Evropi. Razgovor se je nanašal tudi na
obnovo trgovskih odnosov med Rusijo
in Anglijo.

spremembe, nastale v zadnjih tednih in
ugotavlja, da se je z zbrisanjem Poljske
z evropskega zemljevida moral spremeniti
tudi splošni položaj. Konec Poljske ne
more ostati brez vpliva na okolico Balti-
škega morja. Z zaprtjem Baltičkega morja
je izginil tudi vpliv zapadnih veleil v
tem prestoru, kjer ostaneta kot edina či-
nitelja Nemčija in Rusija. Zato se bo po-
ložaj tu brezpogojno razvil v smeri, o ka-
teri se bosta obe državi med seboj spora-
zumeli.

Rusko vojno brodogve ob estonski obali

Helsinki, 28. sept. s. Danes so opazili
celo rusko baltičsko vojno brodogve v bližini
estonske obale. Baje zasleduje tuje pod-
mornice.

Še ena ruska ladja napadena

Moskva, 28. sept. br. Agencija Tas je
danes dopoldne objavila naslednji komu-
nike o novem podmorničkem napadu na
ruske ladje: Davi ob 2. je kapitan ruske
ladje »Pionir« brzojavil, da je njegovo
ladjo v Narevskem zalivu napadla nezna-
na podmornica in jo prisilila, da se je
umaknila proti obali, kjer pa je nasedla
na pečine. Vrhovno poveljstvo vojne mor-
narice je takoj poslalo več rušicev ladij
na pomoč. Ladja ni v najresnejši nevar-
nosti.

Gospodarska pogajanja med severnimi državami

Stockholm, 28. sept. br. Danes so se tu
pričela gospodarska pogajanja med sever-
nimi državami. Na konferenci razpravlja-
jo o oskrbi posameznih držav z živili in
drugimi potrebčinami ter o trgovinskem
premetu med njimi.

Zaskrbljenost švedske

Stockholm, 28. sept. z. Dramatični raz-
voj položaja na Baltiku v tukajšnjih kro-
gih zasledujejo z vse večjim vznemirje-
njem. Kar se tiče Estonske, se doznava, da
se je hotel poveljnič estonske vojske ge-
neral Lajdoner upreti ruski akciji, toda
vlada je po dolgem posvetovanju prišla do
zaključka, da bi vsak odpor pomenil le
nepotrebno prelivanje krvi, ker ni nobe-
nega upanja na kak uspeh. Zato je vlada
pristala na pogajanja z Moskvo in se je
zunanjim ministrom Selter takoj vrnil s po-
trebnimi strokovnjaki, da sklene z Rusijo
primeren sporazum.

»Svenska Tagbladet« objavlja uvodnik
pod naslovom »Stalin ante portam«, v ka-
terem naglašajo, da se razvijajo dogodki z
neverjetno naglico in nihče ne ve, kakšen
bo končni sklep moskovskih pogajanj in
posvetovanj.

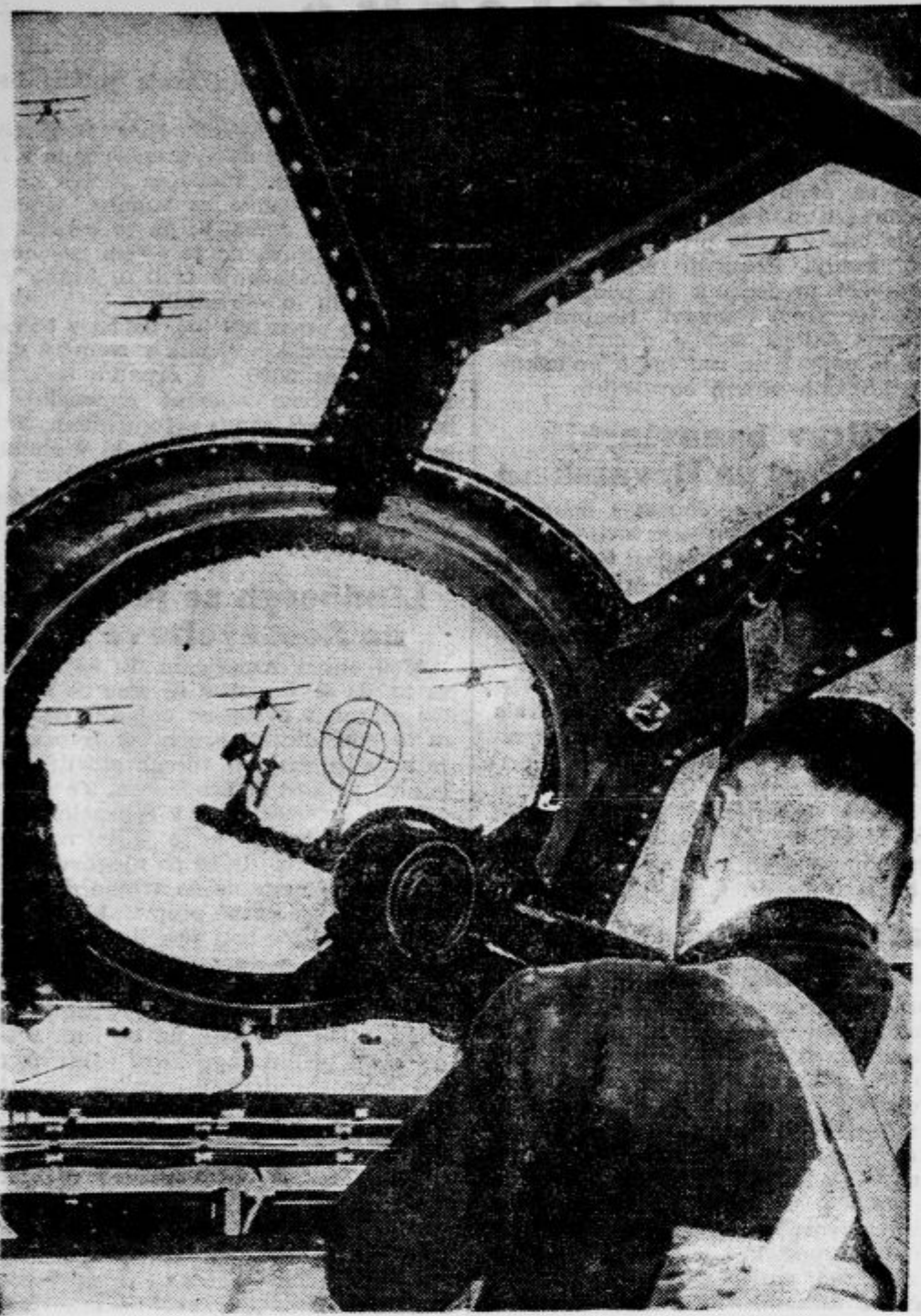
Nov ruski poslanik v Sofiji

Sofija, 28. sept. s. Bolgarska vlada je
dala odobritev za imenovanje novega ru-
skega poslanika Lavrentijeva. Lavrentijev
je star 35 let.

Novi vpklici v Belgiji

Bruselj, 28. sept. br. Dne 1. oktobra bodo
v Belgiji vpklicani novi kontingenti voj-
nih obveznikov. Pod orožje bodo morali
vsj oni, ki so bili za časa aktivne vojaške
službe dodeljeni transportnim oddelkom in
intendanturi.

Razgled z bombnika

Vojaški letalec z bombnikom Dornierovega tipa med poletom

Vojna nekoč in danes

Poročevalci in dopisniki na bojišču

Vojni poročevalci današnjih dni ni več mož, ki bi sedel nekje v zaledju in zbiral vesti. Sedi v bombniku, če gre za to, da bi prisostvoval kakšnemu zračnemu napadu, z oklopnimi četami prodira pred ostalo vojsko in opazuje za lastnimi očmi učinke protiletalskih topov. Tako nastajajo poročila, ki dajejo čitatelju prisostvovati borbam v vseh podrobnostih.

Še pred šestdesetimi, sedemdesetimi leti so bili vojni poročevalci v modernem smislu neznani. 1870. med francosko-nemško vojno, so nekateri veliki listi prvič poslali svoje poročevalce k vojujočim se armadam. Takrat armadna vodstva seveda še niso dosti vedela, kaj naj počnejo z njimi. Ko je pa 1877. nastala vojna med Rusijo in Turčijo, je glavni stan ruske vojske dovolil 82 novinarjem, da smejo zasledovati vojne operacije. Te vojne poročevalce so vodili v evidenci po številkah, vsak je imel okrog roke vedno obroč iz medu. Vanj je bila vrezana njegova številka. Šele ko so se francoski poročevalci za-

voljo tega pritožili, so dobili s svojimi tovariši vred trak okrog roke.

O vojaški cenzuri takrat še ni bilo dosti govora. Rusi so se zadovoljevali s častno besedo novinarjev, da ti ne bodo ničesar poročali o strateških načrtih in premikanju čet ter da bodo po en izvod svojega lista pošiljali vojnemu ministrstvu, da bo moglo to vsaj naknadno pregledati poročila.

»Prišel bo čas, ko bodo vojni poročevalci iz privezanih balonov zasledovali potek bojev in sporočali svoje vtise brzojavno preko žice, ki bo segala iz balona do tal.« Te prerokbe besede, ki jih je neki ameriški novinar l. 1878. spravljal na papir, je danšnji razvoj letalstva in brezžične telegrafije že davno prekosil. Takrat je bila še velika senzacija, če je v afganskem pohodu vest o osvojitvi Khyberskega prelaza prišla v London že 24 ur pozneje. Danes bi takšna vest od celine do celine ne potrebovala niti ene ure.

Posušeno sadje

Izvrstna hrana za zimo

Češnje in hruške dajo izvrstno posušeno sadje, tudi posušena jabolka nam bodo pozimi šla zelo v slast.

Sadja pa ne smemo sušiti neposredno na soncu ali v zaprti pečici. Najbolj primerna je za takšne namene ognjiščna plošča, za manjše množine pa tudi odprta pe-

čica. Zrak mora imeti pri sušenju povsod dostop do sadja, zato ga ne smemo nalagati v več plasti, temveč kos poleg kosa. Od časa do časa moramo vsak sad posebe obrniti. Sušenje lahko tudi prekinemo, kadar v štedilniku ali peči za kuhanje in druge namene močno zakurimo. Za sušenje je primerno le sadje, ki je dobro dozorlo.

Jabolka moramo dobro očistiti, olupiti, izrezati jim jedra ter zrezati v centimeter debele plošče, ki jih nabereimo na vrhove in potem obesimo nad ognjišče ali na sušilno pripravo. Jabolčne lupine isto tako lahko posušimo na zraku in jih potem uporabimo za čaje.

Hruške isto tako očistimo, jim odstranimo cvet, zrežemo na dva ali več kosov in jih potem sušimo s pečjem, lupino in jedri vred. Majhne, trde hruške naj se prej omeščajo, preden jih neolupljene posušimo v krhlje.

Češnje morajo biti zelo zrele, otrog pečja po možnosti že malo nagubane. Posušimo jih z jedrom in lupino, s pečjem navzgor.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Francoski lahki tanki

Vkrcovanje francoskih lahkih tankov na na zapadno bojišče

Rdeči križ za vojne ujetnike

Mednarodni odbor Rdečega križa je v smislu sporazuma iz l. 1929. o oskrbi vojnih ujetnikov odprl svoj osrednji urad v Ženevi. Podobno je bilo tudi med svetovno vojno. Odbor je poslal svoje zastopnike v Nemčijo, Francijo, Veliko Britanijo in na Poljsko. Zastopniki Rdečega križa bodo stopili v zvezo z vladami imenovanih držav in s tamkajšnjimi organizacijami Rdečega križa, da se sporazumejo glede načina, kako bi Rdeči križ lahko deloval v korist vojnih ujetnikov.

Wilkins ne more več pod vodo

Še pred kratkim so poročali o tem, da namerava polarni raziskovalec Hubert Wilkins ponoviti svoje potovanje s podmornico do Severnega tečaja. Kakor znano, je napravil podoben poskus že pred leti s staro podmornico ameriške mornarice, z »Navtilom«. Poskus ni uspel in za srečo ni bilo nobenih žrtv.

Pred kratkim pa so se dogodile, kakor vemo, tri težke podmorniške katastrofe, ki so imeli ta učinek, da noče nihče Wilkinsu zgraditi podmornice, kakor si jo želi sam. Ker nima podmornice, Wilkins torej ne more izvršiti svojega načrta in se mu je za sedaj odpovedal. Pravi pa še samo, da mu bodo ljudje dali nekega dne prav in spoznali, da ni boljše in udobnejše zveze med celinami, nego pod polarnim ledom in s podmornico.

Donosno beračenje

Cele armade beračev obljudejo ulice indijskih velemest, vsakdo, ki je bil kdaj v Delhiju, Bombayju ali Kalkuti, bi vedel o tem poročati. V zadnjem času so poskušali to zlo vsaj omejiti, če že ne odpraviti, razcapanim postavam po ulicah so odrejali delo. Toda dobroteljski odbori, ki se bavijo s tem, doživljajo precejšnje težave.

Večina beračev se namreč upira, da bi zapustila svoj posel, kajti nobeno drugo delo ne daje toliko dohodkov. Spretni podpiraci vogalov v Delhiju in Bombayju znajo na vse mogoče načine zbuhati toliko sočutja med mimoidočimi, da znaša njih povprečni dnevni dohodek 20 do 30 rupij, to je pa zaslužek, ki jim omogoča prav prijetno zasebno življenje. Tako je umljivo, da primejo poklicni berači v Indiji za delo le tedaj, če jim to ne daje večjega napora, dohodka pa vsaj toliko, kolikor ga imajo z brezdeljem.

Kit ne prenese vode

Znano je, da je kite le redkokdaj dobili na površini vode, kjer bi počivali. Njih navada je, da se pojavijo od časa do časa na površje in takoj spet izginejo.

Vzrok je v tem, da kit v svojih pljučih ne prenese vode. Morje, ki je običajno nemirno, sili žival, da se vzpne z veliko brzino nad vodo, tako da so njene dihalne odprtine vsaj za trenutek nad površino in da se pljuča lahko napolnijo z zrakom. Če naj se napolnijo popolnoma, pa se mora žival na ta način večkrat dvigniti nad vodo, potem se lahko potopi za dalj časa. Ob zelo mirnem morju so sicer opazovali narvala, ki so počivali na vodi in dihali v tem položaju, ker ni bilo nevarnosti, da bi jim istočasno z zrakom vdrla v pljuča tudi voda.

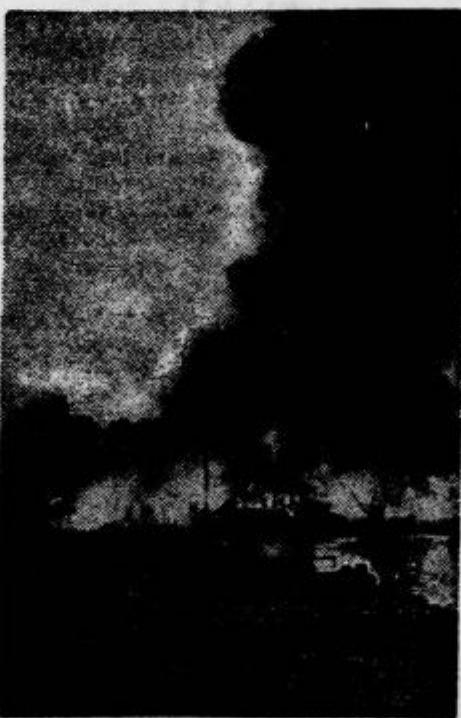
46 mrličev „Thetisa“

Angleški listi beležijo, da so zdaj potegnili iz podmornice »Thetis« šest in štiri-deset trupel ponesrečencev, ki so našli smrt na dnu morja.

Londonski živalski vrt zopet odprt

Živalski vrt v Londonu je zopet odprt in dostopen javnosti od 9. ure zjutraj do sončnega zahoda.

Učinek bomb

Požar pri Westerplatte pri Gdansk

Čuvaj z lastno blagovnico

Klet, polna tujega blaga

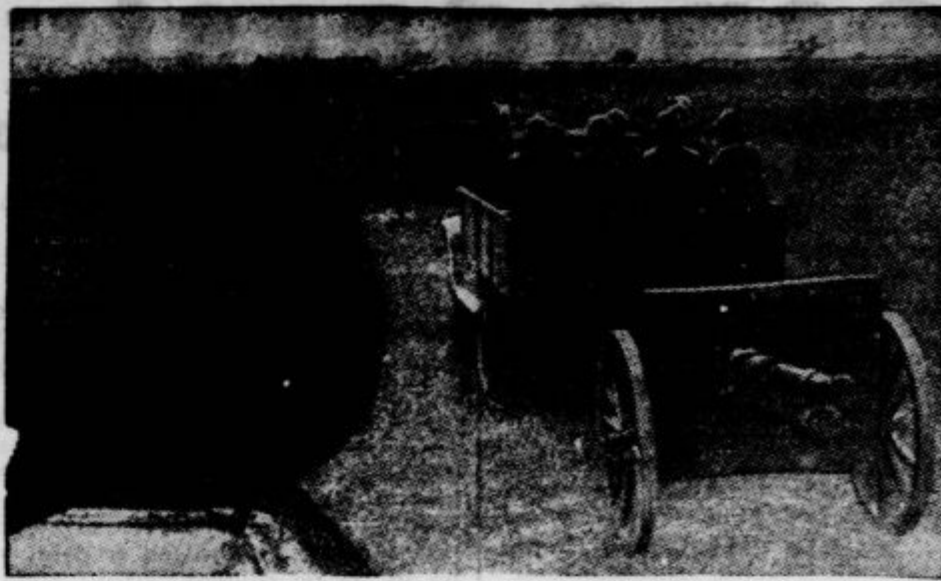
Pred nekoliko meseci so lastniki znane pariške veleblagovnice »Bon Marché« čestitali čuvaju Cirilu Guvouxu ob štiridesetletnici njegovega vestnega službovanja pri tej trdnici, te dni pa so morali danes 65letnega moža zavoljo mnogoletnih, neprestanih tatvin vtakniti pod ključ.

Neki policist je namreč opazil, da nosi Guvoux, kadar se vrača s svoje nočne službe domov, vedno kakšen večji paket pri sebi. Hišna preiskava, ki so jo pri čuvaju nato izvršili, ni imela uspeha, pač pa je policija potem zvedela, da ima mož v isti hiši že desetletja najeto klet. Ko so vanje pogledali, so videli, da predstavlja ta klet pravo miniaturno podobo veleblagovnice »Bon Marché«. Na majhnih prodajalnih mizah so bili tu okusno urejeni dezerti, klobuki, bluze, perilo, nogavi-

ce, igračke in vse mogoče druge stvari. Oddelek za gospode in oddelek za ženske sta bila skrbno ločena. Vsak predmet je imel označeno ceno in našli so celo napise, ki so prepovedali dotikati se predmetov in izbirati med njimi.

Justica stoji tu pred nenavadnim kriminalnim primerom. Čuvaj ni namreč prodal niti enega predmeta izmed vseh, kar jih je bil ukradel, sledil je samo svoj strastni želji, da bi imel v majhnem okviru svojo blagovnico, ki naj bi bila skrita pred svetom. Seveda so vse blago vrnil veleblagovnici, ki si bo pa z njim le malo pomagala. Večji del predmetov je danes namreč zastarel in ne pojde več v denar, saj je Guvoux svojo blagovnico »osnoval« že pred tridesetimi leti in jo potem izpopolnjeval.

Rusko motorizirano topništvo

Posnetek iz zasedenega ozemlja Poljske

Jed v prašku

Predelavanje živil zmanjšuje njih prostornino in težo

Neki angleški ladijski kapitan si je izmislil, da je prav za prav neumnost prevažati z ladjami velike količine, tekočin, ki zavzemajo samo mnogo prostora. Odvišne tekočine nahajamo posebno v živilih, ki jih mora vsaka ladja jemati s seboj. Kapitan je poskušal zmanjšati količino teh tekočin s tem, da je živilom odjemale vodo. To mu je uspelo s primitivnimi pripomočki tako, da je mogel zelo zmanjšati mrtvo težo na svoji ladji, ne da bi okus živil zavoljo tega kaj trpel.

Znanost se je potem polastila njegove ideje. Z boljimi pripravami, nego so bile kapitanu na razpolago, je začela sušiti živila ter jih je spravila v stanje, ki zahteva res najmanj prostora, namreč v obliko praškov. Sedaj so že tako daleč, da lahko spremenijo v prah veliko število

vsakovrstnih živil, ne da bi njih okus zavoljo tega kaj trpel. Če prašku dodajo primerno količino vode, se prvotni okus vrne. 100 g praška pomeni lahko n. pr. 800 g govedine ali 70 glav solate ali 70 špinatnih rastlin. Če gre manj za prostor nego za zmanjšanje teže, tedaj se neko živilo, potem ko mu odvzamejo vodo, lahko ohrani v prvotni obliki. Čim mu dodajo vode, se goveja pečenka pokaže n. pr. v običajni obliki. Novi način predelave živil ne zmanjša samo njihove prostornine in teže, temveč je seveda velikega pomena tudi za zalaganje armad z živežem. Vojak, ki nosi v svojem nahrbtniku provijant za cel teden ali še več, predstavlja naravno popolnoma drugačno bojno silo nego vojak, ki je odvisen od živilskih kolon.

Kolesarji gredo na bojišče

Oddelek vojakov-kolesarjev pri srečanju s topništvom

Uniformiranje civilnega prebivalstva Posledica verig pred nemškimi trgovinami

Berlinski dopisnik holandskega dnevnika »Telegraaf« poroča, da namerava nemška vlada penotiti obleko nemškega prebivalstva. Ženske obleke naj bi postale bolj preproste, za moške obleke pa nameravajo uvesti enotno blago v štirih barvah, ki bi bilo sestavljeno iz 60 odstotkov volnenih odpadkov in 40 odstotkov rastlinskih vlaken.

Dopisnik pravi, da zahteva čakanje v vrsti pred trgovinami mnogo potrpljenja

in da je tudi zelo nevarno. Pogostoma se dogaja, da se pripelje pred kakšno trgovino policijski voz in pozove ženske, ki pred njo čakajo, naj vstopijo. Odpeljejo jih potem v policijsko kasarno, kjer morajo po nekoliko ur lupiti krompir. Če imajo čas, da lahko čakajo v vrstah, bodo imele tudi čas, da bodo malo delale za vojake, se glasi razlaga za takšno postopanje.

Bombažna industrija na Angleškem

V angleškem Lancashireu se boje, da bo sedanja vojna popolnoma uničila tamkajšjo tekstilno industrijo. Izvoz tekstilnega blaga je začel že zastajati in s skrbjo opazujejo, da se konkurenčne industrije drugih dežel polastajo važnih tržišč, ki so bila doslej v rokah lancashireške tekstilne industrije. Veliko težavo ima ta tudi z nabavo sirovin.

Na Angleškem imajo sedaj, vsaj kakor poročajo nemški viri, komaj 500.000 svežnjev bombaža, kar zadostuje komaj za dva meseca in pol. Pač pa je angleška vlada naročila v Zedinjenih državah velike količine bombaža. Pokupila je tudi vso zalogo volne v Avstraliji in na Novi Zelandiji.

Letos nič Nobelovih nagrad

Iz Stockholma poročajo, da letos najbrže ne bodo podeljene nagrade Nobelove ustanove. Pri tem ne gre samo za nagrado za književnost, ampak tudi za nagrade, ki jih zavod podeljuje za medicino, fiziko in kemijo. Nobelov institut je silno ravnal tudi v l. 1914., ko se je vzdiral priznanja nagrad za vse omenjene panoge.

Kruh iz cvetlic

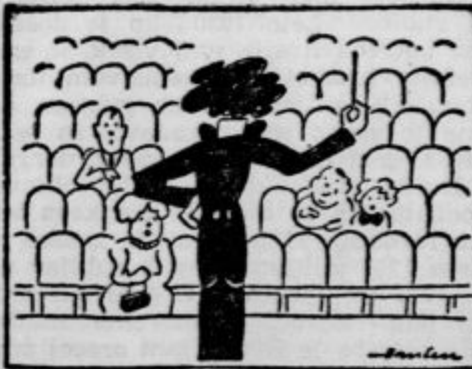
V Indiji imajo celo vrsto cvetlic, ki imajo pomembno vlogo za prehrano prebivalstva. Mem temi cvetlicami slovi najbolj tista, ki jo domačini imenujejo »mhowad« in ki rase na drevesih. Njene cvete porabljajo v ogromnih množinah kot jedilo, motno rumena, debela, mesnata cvetna čaša se da pripraviti v ta namen na najrazličnejše načine. Sveže cvete primešajo pogaçam, ki jim dajo čudovito aromo, po navadi pa cvete posušijo, zmeljejo v moko in jih uporabljajo potem za izdelavo kruha. Če cvete zavreš, dobiš iz njih prijetno, vinu podobno pijačo. Iz teh cvetov pa kuhajo tudi žganje, ki je med Indijanci zelo priljubljeno.

A NEKDOTA

Slovita plesalka Fanny Esslerjeva bi morala neko nedeljo nastopiti v Parizu. Nenadno je opazila, da ni bilo na razpolago krede, ki jo je nujno potrebovala, da si z njo nadrgne plesno obuvajo. Obupano je rotala gledališkega ravnatelja, naj ji preskrbi, ker drugače ne bo mogla plesati. Na njegov odgovor, da je danes nedelja in da so trgovine zaprte, je dejala »Kredo ali pa danes ne plesem!«

Nesrečnež je planil ven. Čez kakšno uro se je vrnil in je res prinesel deset kosov krede. »Koliko sem vam dolžna?« je vprašala plesalka. »Deset skodeli kave. Moral sem namreč obiskati deset kavarn in krasti kredo z biljardnic,« se je glasil odgovor.

VSAK DAN ENA

»Da me naknadno ne boste dolžili goljufige, prosim, da pride deset gledalcev iz občinstva k meni na oder.«

(»Politikenc«)

